

Szent-Györgyi hade glömt paprikan.

Professor von Szent Györgyi.

Tre nobelpristagare höllo på lördagen sina föreläsningar. Professor A. Szent-Györgyi började på slaget tolv i Karolinska institutets patologiska hörsal, vars utrymme inte på långt när räckte till för en så framstående och underhållande talare. Många av de närvarande, t. o. m. bland högskolans professorer, måste nöja sig med en ståplats i

tamburen. Men det har nog aldrig rått en så uppsluppen stämning eller skratats så hjärtligt under något nobelföredrag som då den ungerska paprikaforskaren skildrade sina öden och missöden. På middagen blev det kemisternas tur. Professorerna P. Karrer och W. N. Haworth redogjorde för sina rön i Tekniska högskolans fysikaliska lärosal, som visserligen är betydligt rymligare, men likväl var fylld av intresserade åhörare. Och på kvällen gav kungen middag.

Prof. Szent-Györgyi är en stor skämtare, som inflikar sina lustiga anmärkningar på de mest oväntade ställen och därigenom bringar även de mest allvarliga åhörare ur fattningen. Men han är också en mästertlig föreläsare, som förstår konsten att framställa ett svårtill-

Professor Karrer.

gänligt ämne i enkel och lättfattlig form. Om man hade tagit honom på allvar, vilket knappast var meningen, fick man intrycket att han gjort sina upptäckter nästan av en slump. Askorbinsyran, som senare befanns vara identisk med C-vitamin, uppdagades under försök att finna ett ämne, som hindrade brunfärgningen vid en njursjukdom — ett färgningsfenomen som av Szent-Györgyi jämfördes med färgväxlingen vid oxidering av vissa frukter, såsom bananer och potatis. Andra frukter, t. ex. citron, bli inte bruna, och det måste således finnas en substans som ger reaktionen en annan riktning.

Efter att ha förbrukat stora summor på experiment i England och Amerika utan nämnvärt resultat, återvände talganska modstulen till sitt hem i Szeged, som ligger mitt i ett av Ungerns rikaste paprikadistrikt. Och där slog det honom en afton, att den enda frukt, vars egenskaper i ifrågavarande hänseende han ännu inte undersökt, var — paprika. Några dagar därefter hade han konstaterat att denna frukt var ojämförligt rikare än någon annan på den okända substansen och kunde på kort tid isolera stora mängder därav, som sedan skickades till all världens kemister för undersökning. Numera har det även blivit möjligt att tillverka det antiskorbutiska vitaminet med konst på rent syntetisk väg. Prof. Szent-Györgyi

omnämnde till sist även det nyligen upptäckta P-vitaminet, som förefaller att spela en avgörande roll för blodkärlens hållfasthet, men endast synes vara verksamt om även C-vitamin är närvarande.

Professor P. Karrer, som talade om karotinoider, flaviner och deras samband med A- och B-vitaminer, framhöll att dessa ämnen bli allt fler och allt mer komplicerade, ju mer man studerar dem. För femton år sedan voro endast två karotinoider bekanta, nu känner man ett 40-tal. Man har i många fall även kommit underfund med deras byggnad och påvisat deras frändskap med vissa vitaminer.

Professor W. N. Haworth, som avslutade serien av nobelföreläsningar, gav en detaljerad, av talrika ljusbilder illustrerad redogörelse för kolhydraternas och askorbinsyrans konstitution och konfiguration, d. v. s. de i molekylen ingående atomgruppernas anordning i rummet.

Konungens middag för Nobelpristagarna.

Konungen gav på lördagen middag på slottet för årets Nobelpristagare med damer. Förutom konungen deltog i middagen även kronprinsen, prins Gus-

Professor Haworth.

taf Adolf och prinsessan Sibylla, prins Wilhelm samt prins Carl och prinsessan Ingeborg.

Bland gästerna märktes riksmarskalcken och fru Vennersten, ledamöter av statsrådet, ordföranden i Nobelstiftelsens styrelse f. d. landshövding Hammarskjöld, chefen för konungens stab amiralen greve Ehrensvärd, ärkebiskop Eidem samt en del högre hovfunktionärer, alla med fruor. Bland övriga inbjudna voro de svenska Nobelpristagarna Siegbahn och von Euler-Chelpin samt Nobelstiftelsens funktionärer, representanter för Nobelinstitutionerna samt direktör Gösta Nobel och ingenjör Ludvig Nobel. Vidare såg man schweiziske ministern Laady, engelske ministern Palairat, franske ministern Maugras, ungerske ministern de Matuska och amerikanske ministern Dearing samt i Stockholm varande generals- och amiralspersoner m. fl., sammanlagt omkring 105 personer.